

GREENPEACE

SAYI #129
greenpeace.org.tr

ARILAR
ÖLMESİN,
GIDAMIZ
TÜKENMESİN

- Beren Saat yavru orangutanların sesi oldu
- Eskişehir'de termik santrale "hayır"
- Trakya kömürle kararmasın

İçindekiler

Arılar ölmesin, gıdamız tükenmesin

“Bu sene mart ayında kovanlarının başına giden Bursalı arıcılar, binlerce arı ölümüyle karşılaştı. Polenleşme için kovandan ayrılan arılar ya daha geri dönemeden açık havada ya da döndükten sonra kovanın içinde ölmüşlerdi.” Greenpeace Akdeniz’den Berkan Özyer anlatıyor.

Cakarta’da “Aynı Havayı Soluyoruz” mesajı

Greenpeace aktivistleri Cakarta’nın hava kalitesi ile ilgili anlamlı bir mesaj vermek için dev bir ilan panosuna tırmandı.

Eskişehir’de termik santrale harcanacak parayla 257 okul yapılabilir

Greenpeace Akdeniz’in “Eskişehir’de termik santral neye mal olacak?” isimli raporuna göre kamu şirketi Elektrik Üretim AŞ.’nin (EÜAŞ) ihaleyi kazanarak santrali yapacak şirkete vereceği 1 yıllık alım garantisi bedeli ile 257 okul ya da 11 hastane yapılabilir.

Kırlarelililer ÇED toplantısını yaptırmadı

Trakya Çerkezköy’de meşe ormanlarına yapılmak istenen termik santralin ardından şimdi de Kırlareli’nin verimli tarım arazileri santral tehdidi altında. Kırlareli Ovası’nın yanı başına yapılmak istenen kömürlü termik santral projesinin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Halkın Katılımı Toplantısı 3 Ağustos Cuma günü yapılmak istendi.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Ece Ünver

Genel Yayın Merkezi

Teşvikiye Mah. Şakayık Sok.
No:40/7, 34365 Şişli, İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Ece Ünver

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Burcu Ünal

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon Reklam Tanıtım ve
Proje Danışmanlığı A.Ş.

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Pieter Boer / Greenpeace

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Beren Saat, yavru orangutanların sesi oldu

Yağmur ormanlarını talan ederek orangutanların hayatlarını tehlikeye atan palm yağı endüstrisinin bu yıkımı bir an önce durdurması için Greenpeace’in hazırladığı, **tüm dünyada aynı anda gösterime giren animasyon videoyu Türkiye’de ünlü oyuncu Beren Saat seslendirdi.**

Her gün yağmur ormanlarında yaşayan 25 orangutan, yiyecek ve kozmetik ürünlerinde kullanılan palm yağının üretimi için yağmur ormanlarının yakılıp yıkılması sonucu hayatını kaybediyor. Greenpeace, Endonezya yağmur ormanlarının ve orangutanların geleceğini kurtarmak için “Palm yağı endüstrisini durdur. Orangutanları kurtar” sloganı ile harekete geçti. Kampanya, küçük bir kız çocuğu ile yavru orangutan arasındaki dostluğu anlatan animasyon video ile başladı. Videoda, yağmur ormanlarının talanı sırasında annesi ölen yavru orangutanın saklanmak için küçük bir kız çocuğunun odasına sığınması konu ediliyor.

Beren Saat: “Bu yıkımı durdurmamız şart”

19 Ağustos Dünya Orangutan Günü öncesi yayınlanan animasyonun İngilizce orijinali dünyaca ünlü oyuncu Emma Thompson tarafından seslendirilirken, Türkçe versiyonunu ünlü oyuncu Beren Saat seslendirdi. Yağmur ormanlarının geleceğinin bizim geleceğimiz olduğuna dikkat çeken Beren Saat, “Palm yağı üretimi için yağmur ormanlarının yok edilmesi ve orangutanların yuvalarından olması kabul edilemez. Bu yıkımı durdurmak için hep birlikte harekete geçerek, orangutanların yakarışlarının duyulmasını sağlamalıyız” dedi.

Arılar ölmesin, gıdamız tükenmesin

Bu sene mart ayında kovanlarının başına giden Bursalı arıcılar, binlerce arı ölümüyle karşılaştı. Polenleşme için kovandan ayrılan arılar ya daha geri dönemeden açık havada ya da döndükten sonra kovanın içinde ölmüşlerdi. Geçtiğimiz haftalarda Trakyalı arıcılar da kovanlarının önünde ölü arı yığınlarıyla karşılaştı. Kovanın içinde ölenler, kovanda temizlik yapan arılar tarafından dışarı taşınınca kovan önleri ölü arılarla kaplandı. Kimi arıcılardaki kayıp oranı yüzde 70-80'lere kadar çıktı.

Greenpeace Akdeniz **Berkan Özger**

İlkbaharın başlarında yaşanan bu arı ölümlerinin ardından akla olağan şüpheli olarak tarım ilaçları geldi. Öyle ki Bursa Arıcılar Birliği Başkanı Selami Sezgin, "ölümlerin tarım ilaçlarından kaynaklandığını düşündüklerini" açıkladı.

Bursa'daki arıcıların bir senelik emekleri birkaç gün içinde yok olup gitti; aynı dönemde Avrupa'daki meslektaşları ise çevrecilerle birlikte uzun yıllardır verdikleri mücadelede önemli bir başarının ayak seslerini duymaya başladı. 27 Nisan'daki oylama ile Avrupa Birliği (AB) üye ülkeleri, arılara yönelik oluşturduğu tehlikelerden ötürü tarımda çok yaygın bir şekilde kullanılan üç kimyasal etkin maddeyi yasaklama kararı aldı. Neonikotinoid sınıfına ait bu üç madde clothianidin, imidacloprid ve thiamethoxam olarak adlandırılıyor.

Bu gelişmenin arkasında sivil toplum kuruluşlarının, arıcı ve çiftçi derneklerinin, çevrecilerin başarısı var. Başarının arka planını özetlemek için öncelikle tanımları açığa kavuşturmak faydalı olacak: Bitki koruma için kullanılan kimyasal zehirlere genel olarak "pestisit" denirken, bunların doğrudan böcekleri hedef alan alt türlerine insektisit veya böcek ilacı adı veriliyor. AB'de yasaklama kararı alınan neonikotinoidler de bu sınıfa dahil oluyor, zaten bu teknik tanım "nikotin benzeri yeni böcek ilaçları" şeklinde çevrilebiliyor. Bu sınıfa dahil etkin maddeler kullanılarak hazırlanan ilaçlar "sistemik ilaç" türlerinden biri. Yani tarlada püskürtülerek değil, tohumların yüzeyinin kaplanması şeklinde kullanılıyorlar. Bu sebeple tohum çiçeklendikçe

ilaçlar ekinin her tarafına dağılıyor, hem toprak altındaki hem toprak üstüne gelen böcekleri hedef alıyor.

Avrupa Birliği yasakladı

Özellikle 1990'lardan itibaren yaygınlık kazanan bu ilaçlar kısa sürede dünyanın en çok kullanılan böcek ilaçlarından oldu. Ancak kullanım miktarı arttıkça bir yandan da arıların miktarındaki azalma göze çarpmaya başladı ve bilimsel araştırmalara ağırlık verildi. 2013 yılına gelindiğinde Avrupa Gıda Güvenliği Otoritesi (EFSA) raporu üzerine, Avrupa Birliği (AB) özellikle mısır ve ayçiçeğini kapsayacak şekilde bu üç maddeye yönelik sınırlı bir yasak kararı aldı ve yeni araştırmalar için aynı kurumu görevlendirdi. Nihayet 2018'in Şubat ayında açıkladığı raporla EFSA, bu maddelerin arılar üzerinde tehdit oluşturduğunu tekrar duyurdu ve bu kez AB, üç maddenin (sera kullanımı hariç) tamamen yasaklanmasını kararlaştırdı.

Peki nedir bu tehditler? Nikotin temelli yapılarından ötürü bu maddeler canlıların sinir sistemlerini etkiliyor ancak doğaları gereği bünyesi bu etkileri kaldıracak kadar güçlü olmayan canlılar dolaylı ya da doğrudan ölümcül sonuçlarla karşılaşır. Bu canlıların başında da arılar geliyor. İlaçlı tohumlar tarlaya ekilirken ortaya çıkan tozla karşılaşan arılar doğrudan zehirlenerek ölebiliyor. Ya da az önce bahsedilen sistemik yapılarından ötürü bitkinin nektarına, polenine, saldırdığı sıvılara karışan ilaçlar buraya gelen arılara geçiyor. Dolaylı şekilde etkilenen arılar hafıza kaybı yaşayıp kovanlarına dönüş yolunu unutabiliyor, felç geçirebiliyor ya da arıların alametifarikası sayılacak kusursuz yol bulma ve öğrenme becerileri yok olabiliyor.

Hem arıların hem de tarımın
geleceği için
ciddi bir tehdit
oluşturan neonikotinoidler
vakit kaybetmeden
yasaklanmalı.

Einstein'ın, gerçekten söyleyip söylemediği tartışmalı olan ancak içeriğinin gerçekliği şüphe götürmeyen sözleri kulaklarımızda sürekli yankılanmalı: "Arılar yok olursa, insanların yalnızca dört yıl ömrü kalır."

Soframızın 3'te 1'ini arılara borçluyuz

Peki arıların ölmesi veya yaptıkları neden bu kadar önemli? Soframıza gelen gıdaların 3'te 1'ini arı ve arı gibi tozlaşma yapan canlılara borçluyuz. Kendi besinleri için nektar yani besin avına çıkan bu canlılar (tozlayıcılar ya da polinatörler) çiçekten çiçeğe gezerken polenleri de beraberlerinde taşıyorlar ve böylece bitkilerin üremesini, hem niteliksel hem niceliksel olarak üretimin ve doğadaki çeşitliliğin artmasını sağlıyorlar. Bu tozlaşma işinin yüzde 80'i doğada bal arıları ya da diğer tür yaban arıları tarafından gerçekleştiriliyor. Tahılların tozlaşması büyük oranda rüzgar tarafından gerçekleştirilirken, meyve ve sebzelerin büyük kısmındaki üretimi çalışkanlıkla özdeşleşen arıların yaptığı bu tozlaşmaya borçluyuz. Hatta Avrupa'da ve ABD'de çeşitli ekinler için çiftçiler, arıların belli miktarlar karşılığında kovanlarını kendi tarlalarına yerleştirmeye çağırırlar.

Bu söz konusu uygulama esasında iki farklı konuya işaret ediyor. Bir yandan tozlaşmanın tarımsal üretim için öneminin altını çizerken, diğer yandan tarlaların etrafında yeterince tozlaşma yapacak arının kalmadığını gösteriyor. Ve artık ancak taşıma su ile değirmen dönebiliyor. Zira özellikle 2006'dan bu yana ABD, Avrupa ve Türkiye dahil dünyanın pek çok farklı köşesinde kitlesel ölümler gerçekleşiyor, arı miktarı azalıyor. Avrupa'da Nisan ayında bu çerçevede büyük bir adım atılırken, benzer adımlar Türkiye'de de atılmayı bekliyor. Tarım konusunda hem fiyat hem kalite hem de miktar olarak yaşanan sıkıntılar göz önünde bulundurulduğunda, bu konuyu ne kadar acil bir şekilde gündeme getirmeye ihtiyacımız olduğu daha iyi anlaşılabilir.

Türkiye'nin arı çeşitliliği ve bal üretimi açısından benzersiz bir konumda bulunduğunu, dünyadaki arı türlerinin beşte birine ev sahipliği yaptığını, bal üretimi açısından dünyada ikinci konumda olduğunu akıldan tuttuğumuzda, bu konuda harekete geçmenin bir seçenek değil mecburiyet olduğunu açıkça görebiliriz. Önümüzde en azından ilham alacak bir yol haritası duruyor. İşe söz konusu üç maddenin yasaklanmasıyla başlamalıyız.

Avrupa Birliği, arı sayısındaki azalmayla birebir ilişkilendirilen üç neonikotinoidin açık alanlarda kullanımını yasakladı. Bu ilaçların Türkiye'de de yasaklanması için harekete geçin, gıdamızı ve arıları kurtarın!

kovandayiz.org

© Pieter Boer / Greenpeace

Cakarta'da "Aynı Havayı Soluyoruz" mesajı

Greenpeace aktivistleri Endonezya'nın başkenti Cakarta'nın hava kalitesi ile ilgili anlamlı bir mesaj vermek için Jalan Jend'deki bir ilan panosuna tırmandı. Eylemde #WeBreatheTheSameAir (#AynıHavayıSoluyoruz) mesajı verildi. Eylem kapsamındaki hava kalitesi verileri pek çok farklı kuruma ait 5 hava kalitesi görüntüleme cihazının ortalaması alınarak elde edildi.

© Iwan Kurniawan / Greenpeace

Eskişehir’de termik santrale harcanacak parayla 257 okul yapılabilir

Greenpeace Akdeniz’in “Eskişehir’de termik santral neye mal olacak?” isimli raporuna göre, kamu şirketi Elektrik Üretim AŞ.’nin (EÜAŞ) ihaleyi kazanarak santrali yapacak şirkete vereceği 1 yıllık alım garantisi bedeli ile 257 okul ya da 11 hastane yapılabilir. Eskişehir’in verimli tarım arazilerine yapılmak istenen Alpu Kömürlü Termik Santrali’nin üç kez ertelenen ihalesinin 15 Ağustos’ta gerçekleşmesi planlanıyor.

Fotoğraflar: © Caner Özkan / Greenpeace

Greenpeace Akdeniz’in “Kömürü Es Geç” kampanyası kapsamında hazırladığı raporda, şirkete verilecek 1 yıllık alım garantisi bedeli ile kömürlü termik santral yerine kamu kaynaklarıyla neler yapılabileceği hesaplandı. Raporda kullanılan Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi’nin hazırladığı finans modelleme çalışması sonuçlarına göre, Eskişehir Alpu Termik Santrali’ni yapacak şirkete verilecek 1 yıllık alım garantisi bedeli 1.987.012.653 TL. Bu tutar, Eskişehir ilinin toplam vergi gelirinin yüzde 79’una tekabül ediyor.

Greenpeace Akdeniz’in raporuna göre kamusal kaynaklardan karşılanacak EÜAŞ’ın 1 yıllık alım garantisi bedeli ile şunlar yapılabilir:

- Açlık sınırındaki tek maaşlı 4 kişilik 1.143.275 ailenin bir aylık maaşı sağlanabilir.
- Mevcut net asgari ücret 1.603,12 TL’den 1.845,22 TL’ye yükseltilebilir.
- 103.289 asgari ücretli çalışanın 1 yıllık ücreti karşılanabilir.
- Atama bekleyen 430.000 öğretmenin 43.000’inin 1 yıllık maaşı karşılanabilir. Santrale sağlanması beklenen 15 yıllık alım garantisi süresince tüm öğretmenler 10 yıl içerisinde atanabilir.
- 11 adet 700 yataklı hastane veya 257 adet temel eğitim okulu yapılabilir.
- 98 adet ibadethane (1.500 kişi kapasiteli) yapılabilir.
- 14 adet opera binası yapılabilir.
- Yılda 563,69 MW kurulu güce sahip güneş enerjisi santrali kurulabilir. Santrale sağlanacak 15 yıllık toplam alım garantisi ile Türkiye’nin mevcut güneş kurulu gücü 2,15 kat artırılabilir.

- TÜBİTAK, bilim insanlarına verdiği desteği 24,44 kat artırabilir.

Alpu Termik Santrali ihalesinin dolar kuru üzerinden yapılması halinde, beklenen garanti süresi olan 15 yıl boyunca EÜAŞ’ın kur dalgalanmalarından doğabilecek zararı kötümser senaryoya göre 4.786.526.356 TL, iyimser senaryoya göre ise 505.054.621 TL olabilir.

Greenpeace Akdeniz Projeler Hukuk Danışmanı Avukat Deniz Bayram konuyla ilgili şöyle konuştu: “Kamu kaynaklarının kamu yararı için harcanması gerekir. Eskişehir’de yapılmak istenen termik santral, hava kirliliği kaynaklı hastalık ve erken ölümler ile tarım arazilerinin yok edilmesine neden olacak. Hazırladığımız bu raporda santrale harcanacak vergilerimizle oluşan kamu kaynaklarıyla eğitim, sağlık gibi alanlarda hayatımızda ne gibi iyileştirmeler yapılabileceğini ortaya koyduk. Amacımız, kömürlü termik santral projelerini yürüten kamu şirketi EÜAŞ’a bir çağrıda bulunmak: Kamu kaynakları ölüm değil, yaşam için harcarsın.”

Ne olmuştu?

Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) tarafından Eskişehir Tepebaşı ilçesi sınırlarında “Alpu Termik Santrali ve Bu Santrale Kömür Sağlayacak Olan Rezerv Alanındaki Yeraltı Maden İşletmesi ile Kül Düzenli Depolama Tesisi Projesi” yapılmak isteniyor. Toprak Koruma Kurulu, termik santralin kurulmak istendiği araziye Ocak 2018’de “tarım alanı” statüsünden çıkardı. Projenin “Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Olumlu” kararı 6 Mart 2018’de verildi. Projenin ihalesi 26 Ocak’ta yapılacaktı ancak önce 7 Mart’a, ardından 26 Nisan’a, son olarak da 15 Ağustos’a ertelenen toplamda üç kez ertelenmiş oldu. Yeşil Barış Hukuk Derneği ve Eskişehirililer, planlanan kömürlü termik santralin “ÇED Olumlu” kararının iptal edilmesi için dava açmıştı.

Kırklarelililer ÇED toplantısını yaptırmadı

Trakya Çerkezköy’de meşe ormanlarına yapılmak istenen termik santralin ardından şimdi de Kırklareli’nin verimli tarım arazileri santral tehdidi altında.

Kırklareli Ovası’nın yanı başına yapılmak istenen kömürlü termik santral projesinin Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Halkın Katılımı Toplantısı 3 Ağustos Cuma günü İnece Beldesi’nde yapılmak istendi.

Trakya’nın çeşitli bölgelerinden erken saatlerde ÇED toplantısının gerçekleştirileceği yere gelen genç yaşlı birçok insan ellerinde tencere, tava ve pankartlarla santral istemediğini haykırdı. Kırklarelili kadınlar ellerindeki bastonları yere vurarak tepkilerini gösterirken, halkın taşıdığı “Trakya’ mı cehenneme çevirme”, “Elektriğin bedeli canım olmasın”, “Ne termik ne kömür Efe ister uzun ömür” pankartları dikkat çekti. Trakyalıların protestosu nedeniyle bakanlık görevlileri toplantı alanına giremedi. Böylece ÇED toplantısı yapılmadı. Trakyalılar termik santral istemediklerine ve toplantıyı yaptırmadıklarına dair tutanak tuttu.

Planlanan santral nelere sebep olacak?

Kırklareli santrali için belirlenen yer Büyük Ova Koruma Planı’nda yer alıyor. Planlanan santral Kırklareli Ovası’na 3 kilometre uzaklıkta, santral kömür ocakları ise Kırklareli ovası sınırları içinde bulunuyor. Proje alanının yüzde 84’ünü tarım, yüzde 16’sını ise orman arazisi oluşturuyor. Kırklareli ve Trakya’nın gıda ihtiyacının önemli bir kısmını karşılıyor. Çeşit çeşit sebze ve meyvenin yetiştiği bölgede kurulacak santral yaratacağı hava kirliliği, tüketileceği yer altı suyu ve neden olabileceği asit yağmurları ile bölgedeki tarımı olumsuz etkileyecek.

Yaptığımız sağlık etki modellemesine göre, santral 40 yıl çalıştığı takdirde etkileri şöyle olacak:

- 230 erken ölüme neden olacak.
- Santralin karbondioksit salımı yılda yaklaşık 2,8 milyon ton olacak.
- Yılda 550 astım atağı ve 7 bin 800 solunum bozukluğu vakası yaratacak.
- Yılda 1300 iş gücü kaybı yaratacak.
- Projenin neden olacağı hava kirliliğine bağlı sağlık harcamaları senede 23 milyon Euro olacak, karbondioksit salımlarına bağlı olarak ise 94 milyon Euro dışsal maliyet ortaya çıkacak.

Vize, Çerkezköy ve Kırklareli’nde yapılmak istenen ve Trakya’nın verimli tarım arazilerini, ormanlarını, yer altı sularını, havasını tehdit eden üç termik santrale karşı yürüttüğümüz “Trakya’ya Kömürlü Termik Santral Olmaz Be Ya” kampanyası devam ediyor.

Trakyalıları bu mücadelede yalnız bırakmayın ve siz de kampanyaya katılın.

olmazbeya.org

Hemen şimdi “**PLASTİK**” yaz, **2322**'ye gönder.

Sen de kampanyamıza katıl!

PLASTİK KİRLİLİĞİNE DUR DE!

Her yıl 12 milyon ton plastik, denizlerimize karışıyor ve bu plastiklerin doğada çözünmeleri yüzlerce yıl alıyor. Her yıl binlerce deniz kaplumbağası ve başka deniz canlıları, plastik parçalarını yutarak veya bu parçalara dolanarak hayatlarını kaybediyor. İmza kampanyasına katıl, plastik kirliliğine karşı birlikte neler yapabileceğimizi anlatmak için seni arayalım.

Plastik
yaz
2322'ye
gönder

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OIV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar. Dergi aboneliği hakkında bilgi vermek için destekçi ilişkileri ekibimiz sizi en kısa zamanda arayacaktır.